

اولویت های پژوهشی مورد نیاز دفاتر تخصصی معاونت امور تعاون

(۱۴۰۱)

دفتر تحقیقات، آموزش و ترویج معاونت امور تعاون، در راستای تحقق مأموریت‌های خود به عنوان یک دفتر پشتیبانی، اقدام به نیازسنجی اولویت‌های پژوهشی از دفاتر تخصصی معاونت امور تعاون برای سال ۱۴۰۱ نموده است. این اولویت‌ها در واقع، پرسش‌های عمده دفاتر تخصصی در خصوص بخش تعاون هستند که انتظار می‌رود رویکرد پژوهش و مطالعه بتواند تحلیل و تبیینی علمی و راهگشا در خصوص تمام یا بخشی از پرسش‌ها جهت هر چه روشن‌تر شدن راهکارها و سیاست‌گذاری‌های مناسب برای حل یا بهبود آنها به دست دهد. بخش حاضر، حاوی اولویت‌های پژوهشی مورد نیاز دفاتر تخصصی معاونت امور تعاون است. توضیح این‌که، این اولویت‌ها «عناوین تحقیقاتی» نیستند، بلکه «محو­رهای کلی» هستند که مسیرهای مطالعاتی و حوزه‌های کلانی که نیازمند پژوهش هستند را نشان می‌دهند و بدون شک، حاوی زیرمحو­رهای بسیاری هستند و می‌توان عناوین پژوهشی و موضوعات مطالعاتی متنوعی را حسب نیاز استان از آنها استخراج کرد.

اولویت‌های پژوهشی بخش تعاون در سال ۱۴۰۱

بر اساس نظرات دفاتر تخصصی معاونت امور تعاون و ادارات کل استانی

ردیف	محو­رهای کلی	توضیحات
۱	طراحی الگوی نظارت و بازرسی مؤثر در تعاونیهای مسکن	<ul style="list-style-type: none">• تعاونیهای مسکن از پرچالش‌ترین گرایش تعاونیها می‌باشد رفع مشکلات و بهره‌گیری از تجربیات قبلی برای پروژه‌های جدید مسکن همچون طرح مسکن ملی ضروری به نظر می‌رسد• کاهش مداخله دولتی در حل مشکلات و معضلات تعاونیها• افزایش امکان نظارت اعضا بر عملکرد اعضا• بهره‌مندی از تجارب تعاونیهای موفق• تقویت نقش اتحادیه‌ها در نظارت و بازرسی تعاونیهای مسکن• تقویت نقش اتاقهای تعاون در نظارت و بازرسی تعاونیهای مسکن

توضیحات	محورهای کلی	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> یکی از دلایل عدم توان رقابتی تعاونیهای مصرف و عدم توسعه آنها نداشتن یکپارچی و سرمایه و توان مدیریتی لازم است که با یکپارچه سازی آنها و بهره گیری از تجربیات فروشگاههای زنجیره ای همچون افق کوروش، جانبو و ... می توان این ظرفیت را برای تعاونیهای مصرف ایجاد نمود. افزایش کارایی تعاونیهای مصرف افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی افزایش رضایت اعضای تعاونی 	مدیریت یکپارچه شرکتهای تعاونی مصرف	۲
<ul style="list-style-type: none"> مدیریت منابع و هزینه ها مدیریت منابع انسانی تطابق منابع با هزینه ها با توجه به تورم اقلام نحوه و چگونگی شفاف سازی و گزارش به اعضا راه های پیشگیری از سوء استفاده های احتمالی هیئت مدیره و اعضا 	چگونگی تغییر و مدیریت نوین در شرکتهای تعاونی مسکن	۳
<ul style="list-style-type: none"> افزایش کارایی تعاونیهای اعتبار گروه شغلی افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی افزایش رضایت اعضای تعاونی رفع مشکلات و توسعه تعاونیهای اعتبار گروه شغلی 	بررسی مشکلات تعاونیهای اعتبار با توجه به شیوه نامه و نظارت های موجود بانک مرکزی و یافتن راهکارهای لازم	۴
<ul style="list-style-type: none"> شناسایی فرصتهای شکل دهی تعاونیهای تامین نیاز و تعیین گلوگاه شکل گیری تعاونیهای پایدار و دارای مزیت و تسهیلگری فرایند فعالیت تعاونیهای تامین نیاز تعاونیهای تامین نیاز که از مجموعه صنوف خرد و کوچک و سرمایه های اندک آنها تشکیل می گردد می تواند در ایجاد اشتغال پایدار سهم بالایی را ایفا نماید 	شکل دهی تعاونیهای تامین نیاز با رویکرد توسعه و ایجاد فرصتهای جدید	۵
<ul style="list-style-type: none"> بررسی نقش و جایگاه تعاونی های اعتبار گروه های شغلی در حل مشکلات اعضا و میزان رضایتمندی آنها در مقایسه با کشور های موفق در زمینه. 	بررسی تطبیقی تعاونیهای اعتبار گروه های شغلی در حل مشکلات اعضا و میزان رضایتمندی آنها در مقایسه با کشورهای موفق در این زمینه	۶
<ul style="list-style-type: none"> افزایش کارایی تعاونیهای مرزنشین افزایش میزان خدمت رسانی به اعضای تعاونی افزایش رضایت اعضای تعاونی افزایش سطح معیشت اعضا 	بررسی زمینه های قانونی و اجرایی به منظور رشد و توسعه تعاونیهای مرزنشینان در قالب مزیت های منطقه ای	۷
<ul style="list-style-type: none"> مرتفع نمودن مشکلات و تسریع در اتمام این دسته از پروژه ها 	بررسی نقاط قوت و ضعف تعاونیهای مسکن مهر به منظور بهره گیری در پروژه مسکن ملی (تولید جهش)	۸
<ul style="list-style-type: none"> آشنایی با موانع و مشکلات طرح مسکن مهر و مقایسه آن با سایر طرحها باعث بهبود عملکرد در سایر طرحهای آتی می گردد 	گزارش تطبیقی تعاونیهای مسکن مهر و مقایسه آن با سایر طرحهای قبل و بعد از انقلاب	۹
<ul style="list-style-type: none"> در تعاونیها عضویت یک اصل بنیادین تلقی می شود حضور سهامدار غیر عضو بنا به علل خاصی توصیه گردید لازم است تا در طی مدتی که سهامدار غیر عضو امکان حضور در تعاونیها را یافته یک بررسی تحلیلی صورت پذیرد تا نقش و اثر گذاری آنها مورد سنجش علمی قرار گیرد 	بررسی تحلیلی نقش سهامداران غیر عضو در تعاونیها	۱۰

ردی ف	محورهای کلی	توضیحات
۱۱	بررسی نقش کارکردی مراکز داوری اتاق‌های تعاون در حل اختلافات بخش تعاون کشور	<ul style="list-style-type: none"> مراکز داوری اتاق‌های تعاون اثراتی دو سویه را بوجود آورده اند از طرفی مزایایی را در بر دارند و از طرفی شکایاتی را بر می انگیزند لازم است تا نقش کارکردی این مراکز تاثیرات مثبت و منفی آنها بر بخش تعاون سنجیده شده و ضعف های آن مشخص گردد تا اصلاحات بر مبنای آنها صورت پذیرد.
۱۲	بررسی و شناسایی اقدامات حمایتی برای توسعه صادرات در بخش تعاون	<ul style="list-style-type: none"> باتوجه به اهمیت صادرات در توسعه بخش تعاون، لازم است بررسی شود تا اقداماتی که به منظور نحوه حمایت از تعاونی ها و اثر گذاری آن برای افزایش صادرات بخش تعاون انجام گیرد. نتایج این بررسی می تواند برنامه معاونت امور تعاون در بکارگیری مؤثر حمایت ها و مشوق ها برای توسعه صادرات را مشخص نماید.
۱۳	تخمین توابع هزینه و تولید در تعاونیهای صادراتی	<ul style="list-style-type: none"> باتوجه به اینکه بخش تعاون ماهیت اقتصادی دارد و تعاونی ها بعنوان بنگاه های اقتصادی این بخش فعالیت می کنند تخمین توابع اقتصادی این بخش و برآورد روابط کمی بین عوامل تولید در بخش تعاون و چارچوب هزینه بنگاه ها و تخمین کسش های تقاضا، درآمدی و ... می تواند زمینه اولیه برای بررسی ظرفیت ها، نقاط ضعف، قوت و ... را فراهم نموده و امکان مقایسه آن با سایر بخش ها ایجاد نماید.
۱۴	بکارگیری تحلیل بافر در استخراج مزیت‌های جغرافیایی تعاونی موفق	<ul style="list-style-type: none"> استخراج فواصل آستانه ای مزیت های جغرافیایی و تطبیق آن با تعاونی های موفق در هر رشته گرایش به کمک تحلیل بافر این امکان را در اختیار معاونت امور تعاون قرار می دهد تا بر اساس این تحلیل به یک الگوریتم پیشبینی کننده از میزان موفقیت تعاونی ها بر اساس مزیت جغرافیایی دست یابد.
۱۵	تعیین ضریب نفوذ تعاونیهای مرزنشین، عمرانی و فراگیر ملی در سه دهک پایین در آمدهی جامعه	<ul style="list-style-type: none"> تعیین ضریب نفوذ تعاونی های مخصوص سه دهک پایین درآمدی جامعه با کمک تحلیل داده های آماری و GIS و مصور سازی آن به روش نقطه داغ، امکان شناسایی محدوده جغرافیایی و دهک های برخوردار و غیر برخوردار از این دست از تعاونی ها را مشخص می کند و امکان برنامه ریزی بهتری را برای مدیران فراهم می آورد.
۱۶	تحلیل سامانه‌های خدماتی بخش تعاون در دنیا و بررسی تطبیقی آنها با سامانه جامع و هوشمند بخش تعاون کشور	<ul style="list-style-type: none"> تحلیل بازار و Benchmark همواره یک ابزار قدرتمند برای شناسایی جایگاه خود، مسیر و جریان بازار و برنامه ریزی آینده نگر می باشد لذا مطالعه منطق خدماتی و آنالیز طراحی خدمات حاکمیتی و غیر حاکمیتی در بخش تعاون در سایر کشور ها و مقایسه آن با طراحی و منطق پیاده شده در سامانه جامع و هوشمند بخش تعاونی کشور سبب باز شناسایی موقعیت سامانه مذکور و همچنین راه گشای توسعه آتی اینم سامانه می باشد.
۱۷	تحلیل خدمات دولتی ارائه شده در بخش تعاونی و باز طراحی خدمات به صورت الکترونیک مبتنی بر طراحی کاربر محور	<ul style="list-style-type: none"> تحلیل خدمات دولتی ارائه شده در بخش تعاون و ترسیم Blue print خدمات موجود و شناسایی کاربران و ذی نفعان این امکان را فراهم می کند تا دیدی یک پارچه و با جزئیات کامل از نوع روابط میان عناصر در خدمات مذکور ترسیم شود و سپس با مطالعه این نقشه و با رویکرد کاربر محور به باز طراحی و حذف موانع و گلوگاه های ناکارآمدی در پروسه خدمت رسانی مبادرت ورزیده شود و همچنین امکان های جدید الکترونیکی سازی خدمات نیز شناسایی شوند.

توضیحات	محورهای کلی	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> ارزهای دیجیتال با توجه به مشخصه غیر متمرکز خود قرابت ذاتی را با روح تعاونی ها دارند و از طرفی تبدیل شدن سهام شرکت ها در قالب رمز ارز امکان گردش سهام تعاونی را در اختیار گذاشته و همچنین سبب جذب سرمایه های بسیار خرد بدون آسیب رسانی به ماهیت و انسجام شرکت را نیز می دهد، علاوه بر این با این روش همیشه دارایی های تعاونی ها به روز و در لحظه قابل محاسبه می باشد. 	<p>امکان سنجی و ارائه مدل اجرایی برای تبدیل سهام تعاونیها به ارز دیجیتال قابل معامله</p>	۱۸
<ul style="list-style-type: none"> طراحی سامانه های جامع همواره بایک چالش اساسی مواجه است و آن طیف گسترده و پراکنده ای از مخاطبین با سطوح مختلف بهره مندی از ابزار های الکترونیکی است به همین دلیل نیاز است تا این چنین سامانه هایی بر اساس حداقلی ترین شرایط طراحی شوند و بار عظیمی از طی روند مراحل در این سامانه ها بر دوش طراحی آن می باشد و فلذا لازم است تا آنالیز و رهنمود های طراحی مبتنی بر نیاز سامانه جامع و هوشمند صورت و پیشنهاد هایی در خصوص باز طراحی و بهینه کردن آن از منظر تعامل کاربر صورت پذیرد. 	<p>تحلیل سامانه جامع و هوشمند بخش تعاون و ارائه راهبردهای طراحی تجربه با رویکرد طرح تعاملی</p>	۱۹
<ul style="list-style-type: none"> با توسعه ابزار های سنجش از راه دور و همچنین با تبیین استاندارد ها در این خصوص می توان پروژه های صورت گرفته ذیل تعاونی های مسکن را تعیین و با کمک تجزیه و تحلیل فاصله (Gap analysis) به راهبردی برای سنجش و جایابی پروژه ساخت مسکن در ابعاد ملی دست یافت. 	<p>بررسی میزان پیشرفت فیزیکی پروژه های مسکن با استفاده از تحلیل سنجش از راه دور و راهبرد در جایابی پروژه های مسکن ملی</p>	۲۰
<ul style="list-style-type: none"> معرفی اکوسیستم تعاون و مزیت سنجی تعاونی ها در مناطق 	<p>تهیه زیست بوم منطقه ای تعاون</p>	۲۱
<ul style="list-style-type: none"> بکارگیری پتانسیل مردمی در بخش های بسیج، هیئت های مذهبی، و نهادها مردمی، سمن ها (سازمانهای مردم نهاد) و غیره. 	<p>استفاده از پایگاه های مردمی در ایجاد، توسعه و پایداری تعاونی ها</p>	۲۲
<ul style="list-style-type: none"> تعیین پتانسیل بخش تعاون در این امر و استفاده از توان این بخش در وسعه مناطق محروم 	<p>آینده پژوهی مبتنی بر میزان سهم تعاون در محرومیت زدایی در کشور</p>	۲۳
<ul style="list-style-type: none"> افزایش بهره وری در شرکت های تعاونی و همچنین افزایش ارزآوری این شرکت ها برای کشور 	<p>بررسی پتانسیل شرکت های دانش بنیان در تولید و صادرات</p>	۲۴

توضیحات	محورهای کلی	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> تبیین اقدامات اجرایی این وزارتخانه و تشویق مردم به سمت تعاون 	<p>بررسی نقش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در توسعه بخش تعاون کشور</p>	۲۵
<ul style="list-style-type: none"> با عنایت به اینکه تعاونی‌های نوع جدید شامل تعاونی‌های فراگیر ملی، سهامی عام و سهام عدالت، در حال حاضر با چالش مواجه هستند و از طرفی طی چند دهه‌ی گذشته تشکیل این نوع تعاونی‌ها در کشورهای اروپایی در اولویت قرار گرفته است لذا ضرورت بررسی تطبیقی قوانین این نوع تعاونی‌ها حائز اهمیت است. 	<p>بررسی تطبیقی قوانین و مقررات تعاونی‌های نوع جدید در جهان</p>	۲۶
<ul style="list-style-type: none"> امروزه تشکیل و توسعه تعاونی‌های اجتماعی در جهان، با هدف توسعه کارآفرینی اجتماعی و رفع مشکلات اجتماعی و زیست محیطی در اولویت قرار گرفته است، در کشور ایران نیز با توجه به افزایش رشد جمعیت و توسعه شهرنشینی، به فراخور آن، مشکلات اجتماعی و زیست محیطی عدیده‌ای طی دهه‌های گذشته شکل گرفته است. بنابراین لزوم امکان‌سنجی تشکیل و توسعه تعاونی‌های اجتماعی در راستای کمک به حل معضلات مربوطه، با کمک گرفتن از قوانین و تجربه زیسته تعاونی‌های اجتماعی کشورهای پیشرو، ضروری می‌نماید. 	<p>بررسی تطبیقی قوانین و مقررات تعاونی‌های اجتماعی در جهان و امکان‌سنجی تشکیل این نوع از تعاونی‌ها در ایران</p>	۲۷
<ul style="list-style-type: none"> با عنایت به اینکه بیش از یک دهه از عمر تعاونی‌های فراگیر ملی گذشته و تا به حال علی‌رغم تلاش‌های انجام شده، این نوع تعاونی‌ها نتوانسته‌اند نقش چندانی در زمینه کاهش فقر در بین دهک‌های پایین درآمدی ایفا نمایند، لذا بررسی عوامل موثر بر عدم تحقق اهداف و رسالت‌های تعاونی‌های فراگیر ملی در زمینه فقرزدایی، ضروری است. 	<p>بررسی عوامل موثر بر عدم تحقق اهداف و رسالت‌های تعاونی‌های فراگیر ملی در زمینه فقرزدایی</p>	۲۸
<ul style="list-style-type: none"> آنگونه که در ماده یک قانون مربوط به این گروه از تعاونی‌ها مصوب گردیده، هدف از تاسیس شرکت‌های تعاونی توسعه و عمران شهرستانی "تسریع در رشد و توسعه اقتصادی شهرستان‌ها، هدایت منابع مردمی به بخشهای تولیدی همچنین بسترسازی برای ورود بخش‌های تعاونی و خصوصی به فعالیت‌های اقتصادی و انجام طرح‌هایی است که به دلیل افزونه‌زا (رانت‌زا) بودن امکان واگذاری به بخش خصوصی وجود ندارد" از سوی دیگر در ماده (۵) قانون تاسیس شرکت‌های تعاونی توسعه و عمران شهرستانی ذکر گردیده است که دولت و سازمان‌های وابسته می‌توانند فعالیت‌ها، طرح‌ها، زمین‌ها و املاک قابل واگذاری در بخش‌های تولیدی، توزیعی و خدماتی را در مواردی که برگزاری مزایده به صرفه و صلاح نباشد با تایید یکی از کمیسیون‌های دولت از طریق ترک تشریفات مزایده و از طریق مذاکره به تعاونی‌های توسعه و عمران شهرستانی واگذار نمایند. با این تفاسیر ضرورت دارد امکان‌سنجی واگذاری بنگاه‌های دولتی به تعاونی‌های توسعه و عمران شهرستانی مورد ارزیابی قرار گیرد. 	<p>امکان‌سنجی واگذاری بنگاه‌های دولتی به تعاونی‌های توسعه و عمران شهرستانی</p>	۲۹

توضیحات	محورهای کلی	ردیف
<ul style="list-style-type: none"> • تامین مالی تعاونی ها، یکی از الزامات بسیار با اهمیت و پیشران توسعه و شکوفایی این بخش از اقتصاد در هر کشوری است. با عنایت به مشکلات عدیده تعاونی ها در ایران در زمینه تامین سرمایه ثابت و سرمایه در گردش و کمبود نقدینگی، لزوم بررسی قوانین و مقررات کشور های پیشرو در حوزه این نوع تعاونی ها و امکان سنجی و تشکیل بانک های تعاونی و تعاونی های مالی در ایران جهت کمک به این بخش ضرورت دارد. 	<p>بررسی قوانین و مقررات بانک های تعاونی و تعاونی های مالی در جهان و امکانسنجی تشکیل این نوع تعاونی ها در ایران</p>	۳۰
<ul style="list-style-type: none"> • تعاونی های حمل و نقل یکی از مهمترین بخش های حوزه تعاون هستند که جایگاه ویژه ای در زمینه حمل و بار و مسافر در جهان دارند. طی سالیان گذشته شاهد رکود زیادی در حوزه ی این نوع تعاونی ها در سراسر کشور بوده ایم. از اینرو ضرورت دارد مشکلات اساسی و موانع فراروی توسعه این نوع تعاونی ها بررسی و در این خصوص مبتنی بر تجربیات جهانی چاره اندیشی شود. 	<p>بررسی موانع فراروی توسعه تعاونی های حمل و نقل در ایران</p>	۳۱